

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (KÖZÖS TÖRZS)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM2007 IRODALOMELMÉLET (magyar nyelven)							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Kovács Péter, Drd. Kovács Péter Zoltán, Drd. Szabó Attila							
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	2	2.6 Az értékelés módja	vi zs ga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DF
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/fakultatív)	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	14
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					24
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	56				
3.8 A félév össz-óraszám	98				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, alkalmmilag vetítő, laptop, hangszórók

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C.1.1. A fogalmak meghatározása, az irodalomelméleti szaknyelv jellegzetességeinek felismerése példázása; a humántudományok interdiszciplináris elemzési módszereinek ismerete.</p> <p>C.1.2. A modern irodalomelmélet fogalmainak, nézőpontjainak és módszereinek leírása.</p> <p>C1.3. Az irodalomelmélet fogalmainak alkalmazása a kutatásban és az irodalmi/kulturális jelenségek viszonylatában. Az irodalmi diskurzus kapcsolata a kulturális diskurzussal általában, valamint a tudományossal</p> <p>C.1.4. A nézetek és elméleti irányzatok kritikai megközelítése az irodalom tanulmányozása során.</p>
Általános kompetenciák	<p>CT.1. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi, irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.</p> <p>CT.2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> bevezető tájékozódás a 20. századi és kortárs irodalomelméleti kutatásokban és azok egymáshoz való viszonyaiban
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> az előadás az egyes elméleti törekvések irodalomkonceptióját, fogalomapparátusát és értelmezési technikáit mutatja be a szemináriumokon alapszövegek közös olvasására és a megismert értelmezési stratégiák alkalmazására kerül sor

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Irodalom és tudomány. A tudományos paradigma (Thomas Kuhn) és a diskurzus (Michel Foucault) koncepciója. Az idővetület koncepciója (Berszán I.)	Problémafelvetés és a irodalomolvasó hallgatók	
2. Eredetkontextus és műközpontúság a strukturalizmus előtti irodalomtudományi diskurzusokban.	problémaérzékenységen ek	
3. A forma rendszerszerűségének strukturalista elve. A forma realitásának strukturalista elve. A forma globalitásának strukturalista elve. Intencionalitás és rétegelmélet (Roman Ingarden). A mű jelszerűsége (Mukarovszky) és összetevői. <u>Olvasat</u> Nemes Nagy Ágnes: <i>Az alvó lovasok</i>	Fogalom-tisztázó magyarázat és a fogalmak, elméleti koncepciók demonstratív olvasástechnikai alkalmazása.	
4. Paradigmatikus és szintagmatikus szerveződés a nyelvi működésben (Jakobson). A <i>jakobsoni</i> poétikai funkció. A kifejezés és a tartalom síkja Roland Barthes szemiotológiai rendszerében – a konnotatív nyelv. <u>Olvasat:</u> Jorge Luis Borges: <i>Két király és két útvész</i>	A hallgatóknak menet közben ellenőrizniük kell a tanári olvasat megfelelését a	
5-6. Klasszikus és posztmodern hermeneutika különbsége. Az analógia és a formális logika viszonya Ricoeur felfogásában. A hit és a gyanú hermeneutikája (Paul Ricoeur). Gadamer játékelméletének alaptézisei. A megértés előzetesség-struktúrája. A hatástörténeti tudat fogalma. A hermeneutikai szituáció és a horizont viszonya. Gadamer hagyomány-koncepciójának <i>foucault-i</i> kritikája. <u>Olvasat</u> Kun Árpád: <i>A csöszök</i>	demonstrált irodalomtudományi beszédmódnak, illetve az olvasott irodalmi szövegnek.	

<p>7-8. A jelenlét metafizikájának dekonstruálása (Jacques Derrida). A totalitásba vetett strukturalista bizalom megingatása. A középponttal rendelkező struktúra kritikája. Dekonstruktív retoricitás (Paul de Man). <u>Olvasat</u> William Blake: <i>A tigris</i> (Szabó Lőrinc)</p>		
<p>9-10. Antropológia és kultúratudományok (Clifford Geertz, Walter Haug, Stephen Greenblatt). <u>Olvasat</u> Orevez Imre: <i>Halászóember</i>; Albert s Gergé animációk (Ra Stúdió)</p>		
<p>11. Társadalomtörténet (Pierre Bourdieu).</p>		
<p>12-13. Az irodalom médiaelméleti megközelítésben (Werner Wolf). <u>Olvasat</u> 1. Intermediális formák topológiája: példák</p>		
<p>14. Irodalom és gyakorláskutatás (Berszán István) <u>Olvasat</u> <i>Terepkönyv-gyakorlatok</i></p>		
<p>Kötelező könyvészet</p> <ol style="list-style-type: none"> Bókay Antal, Vilcsek Béla (szerk.): <i>A modern irodalomtudomány kialakulása</i>. Osiris, Budapest 1998. (a szöveggyűjteményből irányzatokként két-két alapszöveg elolvasása közzetelvező. Lásd ajánlott szakirodalom) Paul Ricoeur: <i>Struktúra és hermeneutika</i>. In Bókay Antal, Vilcsek Béla, Szamosi Gertrud, Sári László (szerk.): <i>A posztmodern irodalomtudomány kialakulása</i>. Osiris, Budapest 2002. Jaques Derrida: <i>A struktúra, a jel és a játék az embertudományok diskurzusában</i>. In Bókay Antal, Vilcsek Béla, Szamosi Gertrud, Sári László (szerk.): <i>A posztmodern irodalomtudomány kialakulása</i>. Osiris, Budapest 2002. Stephen Greenblatt: <i>A társadalmi energia áramlása</i>. In szerk. Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud – Sári László: <i>A posztmodern irodalomtudomány kialakulása</i>. Osiris, Budapest 2002. Pierre Bourdieu: <i>A megértés megértése. A tiszta esztétika történeti genézise</i>. In Bónus Tibor-Kelemen Pál-Molnár Gábor Tamás (szerk.): <i>Intézményesség és kulturális közvetítés</i>. Ráció, Budapest: Ráció, 2005. Werner Wolf: <i>(Inter)mediality and the Study of Literature</i> Berszán István: <i>Terepkönyv-gyakorlatok</i>. In Berszán István: <i>Gyakorláskutatás. Írások és mozgásterek</i>. Kalligram, Pozsony, 2013. 		
<p>8.2 Szeminárium (Kovács Péter)</p>	<p>Didaktikai módszerek</p>	<p>Megjegyzések</p>
<p>1. Irodalom. Elmélet. Humán. Tudomány. Történeti áttekintés, vázlat az alteritásról, az ókori hermeneutikáról, távlati megközelítések, az irodalomelméleti irányzatok nagyívű felvázolása, konkrét szépirodalmi művek megfigyelése.</p>	<p>a szövegek együtto olvasása és vitaindítókon való bemutatása során az absztrakt</p>	
<p>2. A modern irodalomelmélet kialakulása. Pozitivizmus és szellemtörténet. A pozitivisták és a szellemtörténeti irodalomolvasatok áttekintése, szépirodalmipéldákon való szemléltetése. Taine, Schreier, Dilthey. (Bókay: Bevezetés. II-III fejezet) Kötelező: Sylvia Plath: <i>Az üvegbúra</i> (The Bell Jar) Fordította: Tandori Dezső – bármely kiadás (bármilyen nyelven olvasható)</p>	<p>gondolkodási készségek fejlesztése, a terminológia-használat, a magas színvonalú önálló és analitikus gondolkodás fejlesztése</p>	
<p>3. A mű immanenciája. Új kritika, formalizmus, strukturalizmus. A modernség irodalomelméleti modelljeinek megbeszélése, a vizsgálati módszerek gyakorlása. Jakobson, Eichenbaum, Eliot, Pound, I.A. Richards,</p>		

<p>(Bókay: Bevezetés: IV-V-VI fejezet)</p> <p>Kötelező: Kovács András Ferenc: <i>Tűzföld hava</i>, Kriterion, Bukarest, 1988. Online elérhető a Digitális Irodalmi Akadémián: https://reader.dia.hu/document/Kovacs_Andras_Ferenc-Tuzfold_hava-9532</p>		
<p>4. A szerző halála – a posztmodern előszobája. Posztstrukturalizmus, pszichoanalízis, feminizmus.</p> <p>A strukturalizmus átalakulása, a pszichoanalitikai megközelítések előtérbe kerülése, a figyelem áttérővé válása a konstrukcióról a folyamatra. Gyakorlás konkrét műveken. Barthes, Kristeva, Lacan, Baudrillard, Lyotard. (Bókay: Bevezetés: VII-VIII fejezet)</p> <p>Kötelező Tóth Krisztina: <i>Pixel</i>. Magvető, Budapest, 2011.</p>		
<p>5. A műalkotás ontológiája. Hermeneutika, dekonstrukció.</p> <p>A szekuláris hermeneutika kialakulása, a mű igazságának keresése, az ontológia térnyerése, a szöveg anyagsága, a szavak történetisége, a jelentés dekonstrukciója, az írás aktusának újragondolása. Gadamer, Heidegger, Gumbrecht, Derrida, Paul de Man, Harold Bloom. (Bókay: Bevezetés: IX-X fejezet)</p> <p>Kötelező: Hans-Georg Gadamer: Az eminens szöveg igazsága Jacques Derrida: Mi a költészet? Mindeközben ebben a kötetben található: Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud Sári László (szerk.) (2002): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. Budapest, Osiris Kiadó.</p>		
<p>6. Poszthumanizmus, öko-kritika, animal studies.</p> <p>Az antropocén kor, a poszthumanizmus fő irányzatai, kritikai poszthumanizmus, transzhumanizmus, az antropocentrikus világnézet dekonstrukciója, a nonhumán perspektívák. Francesca Ferrando, Rosi Braidotti, Cary Wolfe, Nemes Z. Márió, Horváth Márk, Darida Veronika. (Bókay: Bevezetés. XI. fejezet/5.alpont; Horváth-Lovász-Nemes: A poszthumanizmus változatai, I. fejezet, 7-66 oldal)</p> <p>Kötelező: Serestély Zsolt: <i>Közös hűlés</i>. Erdélyi Híradó Kiadó – Fiala Írók Szövetsége, Kolozsvár – Budapest, 2019.</p>		
<p>7. Áttekintés, összegzés, a tanultak alkalmazása a gyakorlatban, fogalmak tisztázása, kérdések megbeszélése.</p> <p>Kötelező: minden diák készül 2-3 kérdéssel, amelyek a félév során merültek fel benne, ezeket beszéljük meg közösen.</p>		
<p>Bibliográfia:</p> <p>Kötelező olvasmányok:</p> <p>Bókay Antal (2006): Bevezetés az irodalomtudományba. Budapest, Osiris kiadó. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_az_irodalomtudomanyba/adatok.html</p>		

Jean Francois Lytorad: *Mi a posztmodern?* In: Bókay Antal–Vilcsek Béla (szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása*. Osiris, Budapest, 2002. 13-19.

Derrida – *Mi a költészet*. In: Bókay-Vilcsek 2002. 276-279.

Homi K. Bhabha – *A másik kérdése: sztereotípiá, diszkrimináció és a kolonializmus dikszurzus*. In: Bókay-Vilcsek: Im. 630-649.

Gadamer: *Az eminens szöveg igazsága*. In: Bókay-Vilcsek: Im. 229-234.

Gadamer: *Ki vagyok én? Ki vagy te?* In: Bókay-Vilcsek: Im. 245-265.

Földes Györgyi: *Szövegek, testek, szövegtettek. A testírás-elmélet irányjai*. In: Helikon Irodalomtudományi Szemle, 2011. 1–2. sz. 3–50.

Luce Irigaray: *A diskurzus hatalma, a nőiség alárendeltsége*. In: Bókay-Vilcsek: Im. 483-490.

Ann Rodalind Jones: *A test írása: A l'écriture féminine megértése felé*. In: Bókay-Vilcsek: Im. 491-503.

Javasolt olvasmányok:

Bókay Antal – Vilcsek Béla (szerk.) (1998): *A modern irodalomtudomány kialakulása*. Szöveggyűjtemény. Budapest, Osiris Kiadó.

Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud Sári László (szerk.) (2002): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása*. Budapest, Osiris Kiadó.

Kántor Lajos – Láng Gusztáv (2018): *Száz év kaland. Erdély magyar irodalmáról*. Csíkszereda, Bookart.

Horváth – Lovász – Nemes: *A poszthumanizmus változatai*. Prae, Budapest, 2019.

Helikon Irodalomtudományi Szemle. Poszthumanizmus. 2018. 64. év. 4. sz.

Az irodalom elméletei. IV. (1996/1997) Szerk.: Thomka Beáta. Pécs, Jelenkor Kiadó.

Barthes, Roland (1976): *A szöveg öröme*. Budapest, 1996, Osiris Kiadó.

Beauvoir, Simone (1969): *A második nem*. Budapest, Gondolat Kiadó.

Derrida, Jacques (1991): *Grammatológia*.

Sigmund Freud: *Bevezetés a pszichoanalízisbe*.

Sigmund Freud: *Álomfejtés*.

Heidegger, Martin (1936): *A műalkotás eredete*. Budapest 1988, Európa Kiadó.

Man, Paul de (1979): *Az olvasás allegóriái*. Ford. Fogarasi György. Szeged, 1999, Ictus.

Paul Ricoeur: *Az élő metafora*. Osiris, Budapest, 2006.

8.2 Szeminárium (drd. Kovács Péter Zoltán)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. Irodalom. Elmélet. Humán. Tudomány.</p> <p>A szemináriumon feldolgozandó művek:</p> <ul style="list-style-type: none">• A minótaurosztörténete• Jorge Louis Borges: Aszterion háza Online: https://baloghp.net.com/2015/01/18/jorge-louis-borges-aszterion-haza/• Bertóti Attila: Ariadne fonala, 2009 (animációs rövidfilm)• Serestély Zsolt: A láthatatlan istenek (olvasónapló). Online: https://revistaechinox.ro/2011/05/a-lathatatlan-istenek-olvasonaplo/	<p>a szövegek együttolvásása és vitaindítókon való bemutatása során az absztrakt gondolkodási készségek fejlesztése, a terminológia-használat, a magas színvonalú önálló és analitikus gondolkodás fejlesztése</p>	<p>A kötelező irodalom a következő Drive-linken elérhető: https://drive.google.com/drive/folders/1Ky0ESeUADCfySMcMUe_op6ne2d5dOGHE?usp=sharing</p>
<p>2. A modern irodalomelmélet kialakulása. Pozitivizmus és szellemtörténet.</p> <p>Kötelező szakirodalom:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bókay: Bevezetés. II-III fejezet <p>Ajánlott szakirodalom:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hyppolite Taine: Az angol irodalom története in Bókay-Vilcsék (szerk): A modern irodalomtudomány kialakulása <p>Kötelező szépirodalmi művek (Megtaláljátok őket a Drive-on, egyben):</p> <ul style="list-style-type: none">• Quintus Horatius Flaccus: Thaliarchushoz, Leucuoñoéhoz• Berzsenyi Dániel: Horác, Osztályrészem• Petri György: Horatiusi• William Blake: A bárány, A tigris, A kéményseprő• William Wordsworth: Mi heten v. Heten vagyunk• Heinrich Heine: Loreley• Johann Wolfgang von Goethe: A Tündérkirály, Vándor éji dala		
<p>3. A mű immanenciája. Új kritika, formalizmus, strukturalizmus.</p> <p>Kötelező szakirodalom:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bókay: Bevezetés: IV-V-VI. fejezet <p>Ajánlott szakirodalom:</p> <ul style="list-style-type: none">• Umberto Eco: Egy. Bevezetés az erdőbe in. Hat séta a fikció erdejében. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2007. 5–40. o. <p>Kötelező szépirodalmi művek:</p> <ul style="list-style-type: none">• Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság. Online: https://mek.oszk.hu/00400/00463/00463.htm#d4201• Kovács András Ferenc: Tűzföld hava, Kritikon, Bukarest, 1988. Online: https://reader.dia.hu/document/Kovacs_Andras_Ferenc-Tuzfold_hava-9532		
<p>4. A szerző halála – a posztmodern előszobája. Posztstrukturalizmus, pszichoanalízis.</p> <p>Kötelező szakirodalom:</p>		

<ul style="list-style-type: none">• Bókay: Bevezetés: VII-VIII. fejezet• Roland Barthes: Néma és vak kritika in. Mitológiák. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1983. 45–48. o. Ajánlott szakirodalom: <ul style="list-style-type: none">• Roland Barthes: A szöveg öröme in A szöveg öröme. Irodalomelméleti írások. Budapest, 1996, Osiris Kiadó. 75–117. o. Kötelező szépirodalmi művek: <ul style="list-style-type: none">• Tóth Krisztina: Pixel. Magvető, Budapest, 2011. (Legalább a 2., 6. és 7. fejezetek/novellák)• Csáth Géza: A varázsló kertje és A béka c. novellák. Online.• Kosztolányi Dezső: A rút varangyot véresen megöltük. Online		
<p>5. A műalkotás ontológiája. Hermeneutika, dekonstrukció.</p> Kötelező szakirodalom: <ul style="list-style-type: none">• Bókay: Bevezetés: IX-X. fejezet• Jacques Derrida: Mi a költészet? In: Bókay-Vilcsék-Szamosi-Sári: Im. 276–279. o. Ajánlott szakirodalom: <ul style="list-style-type: none">• Hans-Georg Gadamer: Az eminens szöveg és igazsága. In: Bókay-Vilcsék-Szamosi-Sári (szerk.): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. Osiris, Budapest, 2002. 229–234. o. Kötelező szépirodalmi művek: -		
<p>6. Poszthumanizmus, öko-kritika, animal studies, metamodern.</p> Kötelező szakirodalom: <ul style="list-style-type: none">• Horváth Márk, Lovász Ádám, Nemes Z. Mária: A poszthumanizmus változatai. Budapest, Prae, 2019. I. fejezet, 7–66. o. Ajánlott szakirodalom: <ul style="list-style-type: none">• André Ferenc, Horváth Benji: Metamodernizmus az erdélyi fiatal lírában in Címtelen föld: Fiatal erdélyi metamodern líra. Kolozsvár–Budapest, Erdélyi Híradó – FISZ, 2020. Kötelező szépirodalmi művek: <ul style="list-style-type: none">• Mészöly Miklós: Jelentés öt egérről. Online.• Serestély Zalan: Közös hülés. Erdélyi Híradó Kiadó – Fiatal Írók Szövetsége, Kolozsvár – Budapest, 2019. Ajánlott szépirodalom: <ul style="list-style-type: none">• A Címtelen föld c. antológiából bármely szöveg		
<p>7. Feminista irodalomkritika.</p> Kötelező szakirodalom: <ul style="list-style-type: none">• Bókay: Bevezetés: XI. fejezet 5.5. alfejezete• Ann Rosalind Jones: A test írása: A l'écriture feminine megértése felé in. Bókay-Vilcsék-Szamosi-Sári: Im. 491–502.		

<ul style="list-style-type: none">• Roland Barthes: Regények és gyerekek in. Mitológiák. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1983. 61–64. o. <p>Ajánlott szakirodalom:</p> <ul style="list-style-type: none">• Luce Irigaray: A diskurzus hatalma, a nőiség alárendeltsége. In: Bókay-Vilcsek-Szamosi-Sári: Im. 483–490. <p>Kötelező szépirodalmi művek:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mărcuțiu-Rácz Dóra: Már minden nő hazament. Kolozsvár–Budapest, Erdélyi Híradó – FISZ, 2020.• Kali Ágnes: Tegnapig trófea, Oldalbordalét. Online. <p>Kötelező: minden diák készül 2-3 kérdéssel, amelyek a félév során merültek fel benne, ezeket beszéljük meg közösen.</p>		
<p>Bibliográfia:</p> <p>Kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none">• A fent említett kötelezőkön kívül:• Jean Francois Lyotard: Mi a posztmodern? In: Bókay-Vilcsek-Szamosi-Sári (szerk.): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. Osiris, Budapest, 2002. 13-19. <p>Ajánlott olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none">• Az irodalom elméletei. IV. (1996-1997) Szerk.: Thomka Beáta. Pécs, Jelenkor Kiadó.• Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud – Sári László (szerk.) (2002): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. Budapest, Osiris Kiadó.• Bókay Antal – Vilcsek Béla (szerk.) (1998): A modern irodalomtudomány kialakulása. Szöveggyűjtemény. Budapest, Osiris Kiadó.• Derrida, Jacques (1991): Grammatológia.• Földes Györgyi: Szövegek, testek, szövegtestek. A testírás-elmélet irányjai. In: Helikon Irodalomtudományi Szemle, 2011. 1–2. sz. 3–50.• Gadamer: Ki vagyok én? Ki vagy te? In: Bókay-Vilcsek: Im. 245-265.• Heidegger, Martin (1936): A műalkotás eredete. Budapest 1988, Európa Kiadó.• Helikon Irodalomtudományi Szemle. Poszthumanizmus. 2018. 64. év. 4. sz.• Horváth – Lovász – Nemes: A poszthumanizmus változatai. Prae, Budapest, 2019.• KAF-olvasókönyv. Budapest, FISZ, 2017.• Kántor Lajos – Láng Gusztáv (2018): Száz év kaland. Erdély magyar irodalmáról. Csíkszereda, Bookart.• Man, Paul de (1979): Az olvasás allegóriái. Ford. Fogarasi György. Szeged, 1999, Ictus.• Paul Ricoeur: Az élő metafora. Osiris, Budapest, 2006.		

<ul style="list-style-type: none">• Roland Barthes (1976): A szöveg öröme. Budapest, 1996, Osiris Kiadó.• Roland Barthes (1983): Mitológiák. Budapest, Európa Könyvkiadó.• Sigmund Freud: Álomfejtés.• Sigmund Freud: Bevezetés a pszichoanalízisbe.• Simone de Beauvoir (1969): A második nem. Budapest, Gondolat Kiadó.		
8.2 Szeminárium (Szabó Attila)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Munkamódszer megbeszélése. Vitaindítók kiválasztása.	a szövegek együttolvása és vitaindítókon való bemutatása, közös gondolkodás és megbeszélés	
2. Az irodalomtudomány kezdetei, a modern irodalomelmélet kialakulása. Alteritás és modernitás. Pozitívizmus és szellemtörténet. Történeti áttekintés, elméleti szövegek olvasása, reflektálás a saját tapasztalatokra. Kötelező: Bókay Antal: Bevezetés az irodalomtudományba, Osiris, 2006. II. és III. fejezet.		
3. A feminizmus formái. Narratológiai és posztstrukturalista megközelítések. A feminizmus változatainak áttekintése, értelmezői mintáinak gyakorlása szépirodalmi szövegeken. Kötelező: Lucia Berlin: Menthetetlen; Tigrisharapások; Nesze neked szombat, = Uő.: Bejárónők kézikönyve, Jelenkor, 2017. Susan S. Lanser: Egy feminista narratológia felé, in. Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud Sári László (szerk.) (2002): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása, Budapest, Osiris Kiadó. Ajánlott: Bidydy Martin: Feminizmus, kritika, Foucault, in. Séllei Nóra (szerk.): A feminizmus találkozásai a (poszt)modernnel, Csokonai kiadó, 2006.		
4. Dekonstrukció Elméleti szövegek olvasása, a genealógia és anyaság fogalmainak dekonstruktív vizsgálata Arundhati Roy regényében. Kötelező: Arundhati Roy: A felhőtlen boldogság minisztériuma, Helikon, 2017. Jaques Derrida: Ki az anya? In. Uő.: Ki az anya?, Jelenkor, 2005. Ajánlott: Jaques Derrida: Vendégszeretetgyűlölet, In. Uo.		

<p>5. Posztmodernizmus és testpoétika A jelentésszóródás és a testre ráíródo jelek vizsgálata, a különböző kulturális hagyományok kereszteződése</p> <p>Kötelező: Nádas Péter: Minotaurus, In. Uő: Minotaurus, Jelenkor, 2018. https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/NADAS/nadas00001a/nadas00010/nadas00010.html Jean-Francois Lyotard: Mi a posztmodern?, In. Bókay, Vilcsek (szerk.): Im. Ajánlott: Bókay: Im., VII. fejezet</p>		
<p>6. Poszthumán és ökokritika Az ágencia kérdése, technika és szubjektum viszonya, állat és ember viszonya.</p> <p>Kötelező: Mészöly Miklós: Magasiskola, In. Uő: Sóllymok csillagvilága, Jelenkor, 2016. https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/MESZOLY/meszoly00263a/meszoly00311b/meszoly00311b.html Bruno Latour: Ágencia az antropocén korában, Prae 2017/1. Ajánlott: Timothy Morton: Being Ecological, Pelican Book, 2018. 87-91, 105-118</p>		
<p>7. Metamodernizmus Kanonikus formák és szövegek metamodern átírása/átértékelése, irónia és személyes érintettség</p> <p>Kötelező: Röhrig Géza: Angyalvakond, Fedél Nélkül Könyvek, 2018. Luke Turner: Metamodernista kiáltvány, Helikon 2016/23. https://www.helikon.ro/bejegyzesek/metamodernista-kialtvany</p> <p>Ajánlott: Timotheus Vermeulen, Robin van den Akker: Notes on Metamodernism Journal of Aesthetics and Culture, 2010, Vol. 2.</p>		
<p>Bibliográfia:</p> <p>Kötelező olvasmányok:</p> <p>Bókay Antal (2006): Bevezetés az irodalomtudományba. Budapest, Osiris kiadó. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_az_irodalomtudomanyba/adatok.html</p>		

Jean Francois Lytorad: Mi a posztmodern? In: Bókay Antal–Vilcsek Béla (szerk.): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. Osiris, Budapest, 2002. 13-19.

Susan S. Lanser: Egy feminista narratológia felé. = Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud Sári László (szerk.) (2002): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása, Budapest, Osiris Kiadó.

Bruno Latour: Ágencia az antropocén korában, Prae 2017/1.

Jaques Derrida: Ki az anya? = Uő.: Ki az anya?, Jelenkor, 2005.

Jaques Derrida: Vendégszeretetgyűlölet.= Uo.

Jaques Derrida: Mi a költészet. = Bókay-Vilcsek 2002. 276-279.

Gadamer: Az eminens szöveg igazsága. = Bókay-Vilcsek: Im. 229-234.

Földes Györgyi: Szövegek, testek, szövegtestek. A testírás-elmélet irányjai.

Helikon Irodalomtudományi Szemle, 2011. 1–2. sz. 3–50.

Luce Irigaray: A diskurzus hatalma, a nőiség alárendeltsége.= Bókay-Vilcsek: Im. 483-490.

Javasolt olvasmányok:

Bókay Antal – Vilcsek Béla (szerk.) (1998): A modern irodalomtudomány kialakulása. Szöveggyűjtemény. Budapest, Osiris Kiadó.

Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud Sári László (szerk.) (2002): A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. Budapest, Osiris Kiadó.

Horváth – Lovász – Nemes: A poszthumanizmus változatai. Prae, Budapest, 2019.

Helikon Irodalomtudományi Szemle. Poszthumanizmus. 2018. 64. év. 4. sz.

Az irodalom elméletei. IV. (1996/1997) Szerk.: Thomka Beáta. Pécs, Jelenkor Kiadó.

Barthes, Roland (1976): A szöveg öröme. Budapest, 1996, Osiris Kiadó.

Beauvoir, Simone (1969): A második nem. Budapest, Gondolat Kiadó.

Sigmund Freud: Bevezetés a pszichoanalízisbe.

Heidegger, Martin (1936): A műalkotás eredete. Budapest 1988, Európa Kiadó.

Man, Paul de (1979): Az olvasás allegóriái. Ford. Fogarasi György. Szeged, 1999, Ictus.

Paul Ricoeur: Az élő metafora. Osiris, Budapest, 2006.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvásásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban A megadott vizsgafeladatra koncentráció Az írásbeli vizsgadolgozat szövegszerkezése	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium (Kovács Péter)	Szemináriumi aktivitás, otthoni feladatok elvégzése	Vitaindító, szemináriumi dolgozat	50 %
10.5 Szeminárium (Kovács Péter Zoltán)	Szemináriumi aktivitás, otthoni feladatok elvégzése	Vitaindító (a szemináriumi jegy 1/2-a) + szemináriumi dolgozat (1/2)	50 %
10.5 Szeminárium (Szabó Attila)	Szemináriumi aktivitás, otthoni feladatok elvégzése	Vitaindító, szemináriumi dolgozat	50 %
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none">A kötelező szakirodalom elolvasásaAz alapfogalmak helyes értelmezéseJelenlét a szemináriumon (1 hiányzás megengedett)A félév során egyszer szemináriumi vitaindítót tartaniÍrásbeli teszt			

A kitöltés időpontja 2024.04.16.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024.04.17.	Az intézetvezető aláírása 	

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITAT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje
-------------------------------	-----------------------------------	----------------